

Právo členského štátu - Portugalsko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [pt](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Na tejto stránke nájdete informácie o právnom systéme v Portugalsku.

1. Nástroje alebo zdroje právnych predpisov, ktorými sa stanovujú právne normy

Za zdroje právnych predpisov sa v Portugalsku tradične považujú:

a) ústavné právne predpisy zahŕňajúce samotnú portugalskú ústavu, rozličné ústavné právne predpisy a právne predpisy, ktorými sa mení Ústava;

b) „predpisy a princípy všeobecného alebo bežného medzinárodného práva“, „predpisy stanovené v riadne ratifikovaných alebo schválených medzinárodných dohodách“, „predpisy vydané príslušnými orgánmi medzinárodných organizácií, ktorých je Portugalsko členom ..., za predpokladu, že je tak stanovené v príslušných zakladajúcich zmluvách“ a „ustanovenia zmlúv, ktorými sa riadi Európska únia, a predpisy vydávané jej inštitúciami pri výkone ich príslušných úloh“ (článok 8 Ústavy);

c) bežné právne predpisy zahŕňajúce právne predpisy schválené Národným zhromaždením Portugalskej republiky, vyhlášky vydané vládou a miestne vyhlášky prijaté zákonodarnými zhromaždeniami samosprávnych regiónov Azor a Madeiry;

d) nástroje s účinkom rovnocenným účinku právnych predpisov, ako napr. akty, ktorými sa schvaľujú medzinárodné dohovory, zmluvy alebo dohody, všeobecne záväzné rozhodnutia Ústavného súdu, ktorými sa opatrenia vyhlasujú za neústavné alebo nezákonné, kolektívne pracovné zmluvy alebo iné kolektívne nástroje, ktorými sa regulujú pracovné vzťahy;

e) nariadenia alebo právne nástroje, ktoré majú nižší status ako právne predpisy a ktoré slúžia na doplnenie právnych predpisov a podrobností na to, aby mohli byť uplatňované a vykonávané. K týmto patria vykonávacie vyhlášky, nariadenia, vyhlášky, miestne vykonávacie vyhlášky, rozhodnutia, predpisy, ministerské vykonávacie výnosy, výkonné výnosy, policajné nariadenia vydané členmi občianskych správnych rád a mestské výnosy a nariadenia.

2. Iné zdroje právnych predpisov

Názory, pokiaľ ide o prípustnosť a význam iných zdrojov mimo sféry štátnej politickej moci pri tvorbe písaného práva, sa rôznia v závislosti od toho, či sa tieto zdroje považujú za prostriedky stanovovania právnych predpisov alebo za prostriedky pre výklad predpisov, príp. za oboje. Niekedy sa rozlišuje medzi priamymi a nepriamymi zdrojmi, čím sa predchádza ťažkostiam vyplývajúcim z rozdielov v základnom prístupe.

Ako možné zdroje právnych predpisov sú bežne uvádzané:

a) zvyk, inými slovami opakované a zvyčajné správanie všeobecne považované za obligátne. To môže byť považované za zdroj právnych predpisov len v určitých oblastiach. Pravidlá vytvorené týmto spôsobom možno nájsť napríklad v oblasti medzinárodného práva verejného (napr. princíp imunity cudzích štátov voči stíhaniu), medzinárodného práva súkromného a práva administratívneho;

b) judikatúra, t. j. súbor princípov vyplývajúcich z rozsudkov a rozhodnutí súdov; v niektorých kruhoch sa nepovažuje za skutočný zdroj právnych predpisov, význam sa jej prisudzuje len z hľadiska odhaľovania významu právnych ustanovení, a to poskytovaním riešení pre problémy s ich výkladom, ktorého sa môžu pridŕžovať iné inštanície v závislosti od váhy logických a technických argumentov, na ktorých sa zakladá. Niektorí autori zahŕňajú do tejto kategórie nielen súdne rozhodnutia v špecifických prípadoch, ale aj súdne rozhodnutia, ktoré sú platnými právnymi predpismi (vo všeobecnosti záväzné rozhodnutia Ústavného súdu), pretože ide podľa ich názoru o nástroje, prostredníctvom ktorých sa tvoria všeobecne uplatniteľné právne predpisy;

c) spravodlivosť, pričom súdy majú právomoc formulovať právne predpisy vzhľadom na osobitné črty jednotlivých prípadov, ktoré skúmajú, opierajúc sa o všeobecné právne princípy a etické vedomie sudcu. „Súdy môžu prijať rozhodnutie na základe spravodlivosti iba ak: a) existuje právne ustanovenie, ktoré to umožňuje; b) existuje medzi stranami dohoda a je možné odvolať sa na vyšší súd; c) strany sa predtým dohodli, že sa budú opierať o spravodlivosť“, článok 4 Občianskeho zákonníka.

d) obyčaj, inými slovami opakované sociálne praktiky, ktoré sa nepovažujú za obligátne, ale považujú sa za dôležité pri právnych transakciách, osobitne pri formalizácii právnych vzťahov, predovšetkým v oblasti obchodu. Obyčaj môžu súdy zohľadňovať, ak tak stanovuje právny predpis a ak to nie je „v rozpore s princípmi dobrej viery“ (článok 3 Občianskeho zákonníka). Právne predpisy preto nie je možné tvoriť nezávisle prostredníctvom obyčají a mnohí nepovažujú obyčaje za skutočný zdroj právnych predpisov;

e) právna teória, alebo stanoviská autorov v oblasti práva by sa nemali považovať za skutočný zdroj právnych predpisov, hoci zohrávajú dôležitú úlohu vo vedeckom a technickom rozvoji právnych poznatkov a majú podstatné dôsledky na konečný výsledok činnosti tých, ktorí vykladajú a uplatňujú právne predpisy.

3. Hierarchia zdrojov právnych predpisov

Keď sa odkazuje na hierarchiu právnych predpisov, myslí sa na relatívny status rozličných nástrojov, inými slovami na ich pozíciu v usporiadanej škále.

Niektorí v tejto súvislosti argumentujú, že hierarchiu je možné stanoviť len na základe metódy tvorby. Podľa tohto názoru hierarchia nie je založená na relatívnom postavení právnych predpisov, ale stanovuje sa medzi zdrojmi, prostredníctvom ktorých boli vytvorené.

Nezávisle od toho, ktorý náhľad sa použije, je možné vypracovať poradie dôležitosti.

Hierarchické poradie rozličných zdrojov uvedených v oddiele 1 je takéto:

1. Ústava a ústavné právne predpisy;
2. predpisy a princípy všeobecného alebo bežného medzinárodného práva a medzinárodné dohody [t. j. všetky nástroje uvedené v oddiele 1 písm. b)];
3. právne predpisy a vyhlášky;
4. regionálne vyhlášky;
5. nástroje s účinkom rovnocenným účinku právnych predpisov;
6. nariadenia.

4. Postupy uvádzania medzinárodných predpisov do účinnosti v Portugalsku

Medzinárodné právne nástroje sú transponované do portugalských právnych predpisov v súlade s nasledujúcimi princípmi stanovenými v článku 8 portugalskej ústavy:

a) „Pravidlá a princípy všeobecného alebo bežného medzinárodného práva tvoria integrálnu súčasť portugalských právnych predpisov.“

b) „Pravidlá stanovené v riadne ratifikovaných alebo schválených medzinárodných dohodách nadobúdajú účinnosť v rámci portugalského vnútroštátneho práva od momentu, keď sú oficiálne uverejnené, a zostávajú v platnosti dovtedy, kým je nimi portugalský štát medzinárodne viazaný.“

c) „Predpisy vydané príslušnými orgánmi medzinárodných organizácií, ktorých je Portugalsko členom, nadobúdajú účinnosť priamo v portugalskom vnútroštátnom práve za predpokladu, že je tak stanovené v príslušných zakladajúcich zmluvách.“

d) „Ustanovenia zmlúv, ktorými sa riadi Európska únia, a predpisy vydávané jej inštitúciami pri výkone ich príslušných úloh sa uplatňujú v portugalskom vnútroštátnom práve v súlade s právnymi predpismi Únie a s ohľadom na základné princípy demokratického štátu založené na zásadách právneho štátu.“

5. Rozličné orgány s právomocou prijímať právne predpisy

K orgánom, ktoré sú oprávnené prijímať právne predpisy, patria Národné zhromaždenie Portugalskej republiky, vláda a zákonodarné zhromaždenia Azor a Madeiry, miestne orgány a niektoré správne orgány.

6. Postup prijímania týchto právnych predpisov

Spôsob, akým sa predpisy prijímajú, sa rôzni podľa špecifických postupov, ktorých sa musia pridrižovať jednotlivé orgány zodpovedné za prijímanie predpisov. Rozličné typy právnych nástrojov sa preto tvoria prostredníctvom rozličných postupov. Dva najformálnejšie a najdôležitejšie postupy prijímania právnych predpisov sú opísané ďalej.

Najkomplexnejší postup, do ktorého je zapojené Národné zhromaždenie Portugalskej republiky, pozostáva z týchto krokov:

- a) Inicialovanie legislatívneho postupu: právomoc inicialovať legislatívny proces majú členovia, parlamentné skupiny a vláda a za podmienok stanovených v štátnych predpisoch aj skupiny registrovaných voličov. Právomoc inicialovať legislatívny proces v súvislosti so samosprávnymi oblasťami majú príslušné zákonodarné zhromaždenia (článok 167 ods. 1 Ústavy).
- b) Počiatkové prijatie, uverejnenie, registrácia, pridelenie čísla a posúdenie: táto fáza zahŕňa posudzovanie prípustnosti zákona, uverejnenie jeho znenia v Úradnom vestníku Národného zhromaždenia, administratívne spracovanie a nakoniec vyhodnotenie jeho obsahu.
- c) Rozprava a schvaľovanie: zahŕňa diskusiu o všeobecných záležitostiach, diskusiu o osobitných bodoch, hlasovanie o zákone ako celku, hlasovanie o osobitných bodoch a konečné celkové hlasovanie. Aby mohol byť zákon schválený, vyžaduje sa buď jednoduchá väčšina, absolútna väčšina alebo kvalifikovaná väčšina hlasov.
- d) Preskúmanie prezidentom Portugalskej republiky v rámci doby stanovenej právnymi predpismi; následne prezident navrhované znenie buď schváli alebo využije svoje právo veta. V tomto druhom prípade sa opatrenie stáva znovu predmetom rozpravy Národného zhromaždenia Portugalskej republiky. Ak je hlasovanie potvrdené alebo sa prijímú zmeny, znenie sa opätovne predkladá prezidentovi na schválenie, ku ktorému musí dôjsť takisto v rámci vopred stanoveneho času. Prezident je zodpovedný za „schvaľovanie právnych predpisov, vyhlášok a regulatívnych vyhlášok a za nariaďovanie ich uverejnenia, ako aj za podpisovanie uznesení národného zhromaždenia, ktorými sa schvaľujú medzinárodné dohody a iné vládne vyhlášky“ (článok 134 písm. b) Ústavy).
- e) Uverejnenie: po schválení právneho predpisu musí prezident nariaďiť uverejnenie znenia nového právneho predpisu v Úradnom vestníku Portugalskej republiky.

Postup, pri ktorom vláda prijíma právne predpisy, pozostáva z týchto hlavných krokov:

- a) Inicialovanie legislatívneho postupu: návrh právneho predpisu predkladá kancelária príslušného ministra.
- b) Skúmanie: počas tejto fázy musí minister predkladajúci návrh právneho predpisu skúmať stanoviská a konzultovať s orgánmi určenými Ústavou a právnymi predpismi.
- c) Predbežné a podrobné posúdenie: po počiatkovom potvrdení sa návrhy skúmajú a vyhodnocujú.
- d) Schvaľovanie: hoci Rada ministrov nemusí schvaľovať určité typy právnych predpisov, väčšinou je zodpovedná za schvaľovanie návrhu.
- e) Preskúmanie: „do štyridsiatich dní od prijatia akejkoľvek vyhlášky vlády na účely schvaľovania prezident vyhlášku buď schváli alebo využije svoje právo veta. V druhom prípade písomne informuje vládu o svojich dôvodoch“ (článok 136 ods. 4 Ústavy).
- f) Uverejnenie konečného znenia v Úradnom vestníku Portugalskej republiky:

7. Postupy uvádzania vnútroštátnych predpisov do účinnosti

„Právne predpisy sú záväzné až po ich uverejnení v Úradnom vestníku.“ „Právny predpis nadobúda po uverejnení účinnosť po uplynutí obdobia určeného právnymi predpismi alebo v prípade, že takéto obdobie nie je stanovené, po uplynutí obdobia stanoveneho v osobitných právnych predpisoch.“ (článok 5 Občianskeho zákonníka).

Podľa článku 2 zákona č. 74/78 z 11. novembra 1998, zmeneného zákonom č. 26/2006 z 30. júna 2006:

„1. Právne nástroje a iné akty všeobecnej povahy nadobúdajú účinnosť dňom stanoveným v ich texte, pričom za žiadnych okolností nenadobudnú účinnosť dňom ich uverejnenia.

2. Ak nie je stanovený žiaden dátum, akty uvedené v odseku 1 nadobúdajú účinnosť na celom území Portugalska a v zahraničí piatym dňom po ich uverejnení.

4. Časové obdobie uvedené v odseku 2 sa začína dňom bezprostredne nasledujúcim po uverejnení na internetovej stránke spravovanej Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA.“

8. Spôsoby urovnania možných rozporov medzi rozličnými právnymi predpismi

Najdôležitejšiu úlohu zohráva v tejto súvislosti Ústavný súd, ktorý musí vyhlásiť predpisy, ktoré sú v rozpore s portugalskou ústavou alebo s princípmi v nej zakotvenými, za protiústavné.

Súdy nemôžu pri zvažovaní osobitných prípadov, ktoré im boli predložené, uplatňovať ustanovenia, ktoré sú v rozpore s Ústavou alebo s princípmi z nej odvodenými.

Počas procesu vykladania uskutočňovaného s cieľom zvážiť skutočnosti predložené na účely ich zohľadnenia musia súdy dbať na to, aby nevznikol žiaden rozpor medzi rôznymi právnymi predpismi, vždy so zreteľom na vyššie uvedenú hierarchiu zdrojov. Pritom musia považovať systém za zjednotený celok, bez toho, aby uznali akékoľvek medzery alebo nezrovnalosti, predovšetkým logickej alebo sémantickej povahy, zvažujúc okolnosti súvisiace s prijatím predpisov a osobitné okolnosti dominujúce v čase konania príslušných postupov, vždy vyžadujúc minimálnu písomnú korešpondenciu, hoci nie bezchybne vyjadrenú, zaujímajúc prístup podľa právneho predpisu a predpokladajúc, že zákonodarca zvolil „čo najrozumnejšie“ riešenia a bol schopný „vyjadriť svoje zábery vhodným spôsobom.“ (článok 9 Občianskeho zákonníka).

Rozpory v oblasti medzinárodného práva súkromného nájdete pod témou Platné právne predpisy - Portugalsko.

Právne databázy

 Digesto je úradná databáza Portugalska a obsahuje Úradný vestník (Diário da República).

Digesto – integrovaný právny informačný systém

Typy prístupu

Voľný prístup

Prístup na stránku je neobmedzený:

Návštevníci môžu vyhľadávať podľa typu, čísla a dátumu uverejnenia, aby sa dostali k:

- zhrnutiam a úplným zneniam právnych aktov
- dátumom nadobudnutia účinnosti

Odberateľský prístup

- Informácie, ktoré boli anotované, katalogizované a organizované pod rôznymi názvami

Electronic Diário da República

Typy prístupu

Voľný prístup

Návštevníci môžu vyhľadávať podľa typu, čísla a dátumu uverejnenia, aby sa dostali k:

- zhrnutiam a úplným zneniam právnych aktov

Odberateľský prístup

- Vyhľadávanie podľa textu

Stručný opis obsahu

Databázy právnych predpisov

V Portugalsku existujú tieto databázy právnych predpisov:

PCMLEX – ústredná databáza systému Digesto

- Diário da República, séria I
- Hlavné právne a administratívne akty uverejnené v Diário da República, sérii II

LEGAÇOR – oblastná právna databáza Azor

- Úradný vestník Azor, séria I

Nelegislatívne databázy

V Portugalsku existujú tieto nelegislatívne databázy:

DGO-Dout – osobitná databáza obsahujúca obežníky a stanoviská vydané generálnym riaditeľstvom pre rozpočet

DGAP-Opinio – osobitná databáza generálneho riaditeľstva pre verejnú správu

REGTRAB – osobitná databáza pre pracovné zmluvy

Interoperabilita

System Digesto má prepojenie na:

- Diário da República (Úradný vestník)
- Národné zhromaždenie Portugalskej republiky (portugalský parlament)
- Ústavný súd
- Najvyšší súd
- Najvyšší správny súd
- Odvolacie súdy
- Stanoviská poradného grémia Generálnej prokuratúry
- Eur-lex

Elektronická verzia Diário da República má prepojenie na:

- Diário da República (Úradný vestník)
- Rozsudky najvyššieho správneho súdu
- Úradný vestník Európskej únie

Užitočné odkazy

 [Diário da República - Portugal](#)

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 18/07/2017